

Quản lý nhà nước về kinh tế của Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình hiện nay

Ngày nhận bài: 29/12/2024 | Ngày phản biện: 30/12/2024 | Ngày xuất bản: 16/01/2025

Tác giả: Phạm Anh Quý (Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình)

Tóm tắt: Thời gian qua, dưới sự chỉ đạo của Thành ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, công tác quản lý nhà nước về kinh tế đã đạt được những kết quả tích cực, khả quan, mang đến diện mạo mới cho thành phố ngày càng trên đà phát triển. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, còn tồn tại một số hạn chế nhất định. Bài viết làm rõ thực trạng quản lý nhà nước về kinh tế của Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình hiện nay; từ đó, đề xuất giải pháp cơ bản tăng cường quản lý nhà nước về kinh tế của ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình trong bối cảnh mới hiện nay.

1. Thực trạng quản lý nhà nước về kinh tế của Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình hiện nay

Trong những năm gần đây, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình đã xây dựng và ban hành nhiều nghị quyết, quyết định, kế hoạch như: Nghị quyết số 153/NQ-HĐND ngày 18/12/2020 về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2021; Nghị quyết số 39/NQ-HĐND ngày 18/12/2021 về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2022; Nghị quyết số 62/NĐ-HĐND ngày 16/12/2022 về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2023; Nghị quyết số 102/NĐ-HĐND ngày 15/12/2023 về Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2024; Nghị quyết số 154/NĐ-HĐND ngày 21/12/2020 về dự toán ngân sách địa phương và phương án phân bổ ngân sách thành phố năm 2021; Nghị quyết số 40/NĐ-HĐND ngày 18/11/2021 về dự toán ngân sách địa phương và phương án phân bổ ngân sách thành phố năm 2022; Nghị quyết số 63/NĐ-HĐND ngày 18/11/2022 về dự toán ngân sách địa phương và phương án phân bổ ngân sách thành phố năm 2023; Nghị quyết số 99/NĐ-HĐND ngày

15/12/2023 về dự toán ngân sách địa phương và phương án phân bổ ngân sách thành phố năm 2024; Quyết định số 3125/QĐ-UBND ngày 11/12/2020 về việc giao chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2021; Quyết định số 5555/QĐ-UBND ngày 27/12/2021 về việc giao chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2022; Quyết định số 7099/QĐ-UBND ngày 28/12/2022 về việc giao chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội năm 2023; Quyết định số 6568/QĐ-UBND ngày 18/12/2023 về việc giao chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội thành phố Hòa Bình năm 2024; Quyết định số 5069/QĐ-UBND ngày 21/12/2020 về việc giao dự toán thu, chi ngân sách Nhà nước năm 2021; Quyết định số 5489/QĐ-UBND ngày 20/12/2021 về việc giao dự toán thu, chi ngân sách Nhà nước năm 2022; Quyết định số 6869/QĐ-UBND ngày 16/12/2022 về việc giao dự toán thu, chi ngân sách Nhà nước năm 2022; Quyết định số 6569/QĐ-UBND ngày 18/12/2023 về việc giao dự toán thu, chi ngân sách Nhà nước năm 2024; Quyết định số 540/QĐ-UBND ngày 11/01/2021 về việc ban hành kế hoạch chỉ đạo điều hành thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2021; Kế hoạch số 209/KH-UBND ngày 20/01/2022 về việc chỉ đạo điều hành thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2022; Kế hoạch số 199/KH-UBND ngày 20/01/2023 về việc chỉ đạo điều hành thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2023; Kế hoạch số 228/KH-UBND ngày 19/01/2024 về việc chỉ đạo điều hành thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2024.

Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình đã sát sao, chỉ đạo các phòng, ban, đơn vị, ủy ban nhân dân các phường, xã,... triển khai thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội theo từng giai đoạn. Việc nghiên cứu, xây dựng, ban hành hệ thống chính sách cùng với công cụ quản lý, điều tiết kinh tế phù hợp với thực tiễn của thành phố Hòa Bình, đã giúp khai thác hiệu quả những nguồn lực trong hoạt động quản lý kinh tế nhà nước đạt hiệu quả tối ưu.

Với quyết tâm chính trị cao, Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình đã thể hiện tốt chức năng điều tiết, vận hành, quản lý nhà nước về kinh tế thông qua việc tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ, đạt và vượt các chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế xã hội 5 năm giai đoạn 2021-2025 và kế hoạch phát triển kinh tế xã hội hàng năm, cũng như chỉ tiêu Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố Hòa Bình

lần thứ II đề ra. Theo đó, cơ cấu kinh tế chuyển dịch đúng định hướng; công tác quy hoạch, quản lý quy hoạch, đô thị có nhiều chuyển biến tích cực; thu hút đầu tư, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, phát triển, thu ngân sách tăng năm sau cao hơn năm trước...

Nhiều dự án đầu tư đã hoàn thành và đưa vào sử dụng, tạo những tiền đề cơ bản để xây dựng thành phố Hòa Bình trở thành đô thị loại II như: Đường Hòa Lạc - thành phố Hòa Bình giai đoạn I; Cầu Hòa Bình 3; Quảng trường Hòa Bình, dự án shophouse Vincom phường Đồng Tiến, Khu dịch vụ khách sạn và thương mại tổng hợp Định Nhuận... Kết cấu hạ tầng xã hội, hạ tầng kỹ thuật đô thị tương đối đồng bộ, chất lượng; điều kiện nơi ở của nhân dân được cải thiện.

Nhờ việc sát sao, tăng cường chỉ đạo, triển khai thực hiện hoạt động quản lý nhà nước về kinh tế nên nhiều lĩnh vực phát triển kinh tế - xã hội đã mang lại những tín hiệu lạc quan. Nếu như năm 2021 trong lĩnh vực thương mại - dịch vụ, tổng mức bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ (theo giá thực tế) đạt 19.118 tỷ đồng, đạt 104,25% kế hoạch, so với năm 2020 bằng 116,2%⁽¹⁾, thì năm 2022 con số này đạt 21.595 tỷ đồng (đạt 100% so với kế hoạch), so với cùng kỳ năm 2021 tăng 13%⁽²⁾; năm 2023 là 25.533,2 tỷ đồng đạt 100,2% so với kế hoạch, tăng 18,24% so với năm 2022⁽³⁾ và dự báo cuối năm 2024 ước đạt 30.984,3 tỷ đồng, tăng 21,35% so với cùng kỳ năm 2023⁽⁴⁾.

Những con số này cho thấy, sự tăng trưởng của nền kinh tế qua từng năm, đó là nhờ sự tác động bằng hệ thống pháp luật và công cụ quản lý kinh tế lên nền kinh tế trên cơ sở sử dụng có hiệu quả các nguồn lực trong và ngoài nước để đạt được mục tiêu đề ra. Đồng thời, công tác quản lý nhà nước về kinh tế trong hoạt động sản xuất công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp; sản xuất nông - lâm nghiệp - thủy sản; thủy lợi, phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn; xây dựng nông thôn mới; thu, chi ngân sách; giải ngân vốn đầu tư công... cũng được Ủy ban nhân dân thành phố đôn đốc, chỉ đạo sát sao.

Bên cạnh đó, Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình đã thông qua Kế hoạch phát triển kinh tế xã hội thành phố Hòa Bình 5 năm, giai đoạn 2021-2025 với mục tiêu: Khai thác và huy động tối đa lợi thế, tiềm năng để xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội. Giữ

gìn và phát huy bản sắc, truyền thống văn hóa dân tộc, thực hiện tốt an sinh xã hội, nâng cao đời sống nhân dân. Đẩy mạnh cải cách hành chính, phòng chống tham nhũng. Đảm bảo quốc phòng, an ninh, giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác quản lý nhà nước về kinh tế của ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình vẫn còn tồn tại một số khó khăn, thách thức sau:

Sự hạn chế về nhận thức của một bộ phận nhỏ cán bộ, công chức trong việc tiếp cận và đổi mới phương thức quản lý nhà nước đối với sự phát triển kinh tế của địa phương. Việc học tập, quán triệt chỉ thị, nghị quyết, công tác tuyên truyền, vận động nhân dân; công tác kiểm tra, giám sát, tiếp xúc đối thoại nhân dân; hiệu quả quản lý nhà nước còn chưa cao; kinh tế phát triển chưa tương xứng với tiềm năng và lợi thế.

Vai trò tạo lập môi trường, tổ chức và điều tiết quản lý kinh tế có lúc, có nơi chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra. Việc huy động các nguồn lực (trong nước và nước ngoài) đầu tư cho công tác phát triển hạ tầng đô thị còn hạn chế, chưa đáp ứng được nhu cầu phát triển xã hội. Công tác quảng bá, thu hút đầu tư, nhất là các dự án phát triển kinh tế trọng điểm, phát triển sản xuất trong các khu, cụm công nghiệp chưa được quan tâm đúng mức.

Trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, cơ cấu kinh tế đã có sự chuyển dịch đáng kể, tuy nhiên tỷ lệ lao động trong lĩnh vực nông nghiệp vẫn còn ở mức cao, do đó, số lao động đáp ứng yêu cầu tay nghề trong lĩnh vực sản xuất, thương mại, dịch vụ... còn khá thấp. Mức độ, khả năng đáp ứng yêu cầu hạn chế đã tác động trực tiếp đến thu nhập và ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống của một bộ phận không nhỏ người lao động. Hoạt động thương mại bị gián đoạn trong và sau đại dịch Covid-19 đã ảnh hưởng không nhỏ đến mức tăng của tổng sản phẩm bán lẻ hàng hóa và doanh thu dịch vụ của thành phố...

2. Giải pháp cơ bản tăng cường quản lý nhà nước về kinh tế của ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình hiện nay

Một là, tạo sự chuyển biến trong nhận thức và hành động của cấp ủy, chính quyền, tổ chức đảng, ủy ban kiểm tra các cấp, cán bộ, đảng viên và toàn thể quần chúng nhân dân về tầm quan trọng của quản lý nhà nước về kinh tế.

Xây dựng kế hoạch hướng dẫn để vận hành, điều tiết hoạt động quản lý nhà nước, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp, hộ gia đình và cá nhân phát triển kinh doanh đa dạng, nâng cao chất lượng dịch vụ và năng lực cạnh tranh; phối hợp đẩy mạnh hoạt động khuyến khích phát triển thương mại - dịch vụ. Trên cơ sở bám sát tình hình thực tiễn, có chính sách phù hợp để tiếp tục thu hút các doanh nghiệp trong và ngoài nước đầu tư vào các lĩnh vực trọng yếu như: Thương mại - dịch vụ, sản xuất công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp; sản xuất nông - lâm nghiệp - thủy sản...

Hướng dẫn, tạo điều kiện thuận lợi cho các doanh nghiệp, hộ kinh doanh và cá nhân phát triển sản xuất, tiêu thụ sản phẩm và ổn định; nâng cao chất lượng sản phẩm và sức cạnh tranh; phối hợp đẩy mạnh hoạt động khuyến công, giải quyết thêm nhiều việc làm cho người lao động. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động để nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp, các ngành, đặc biệt là trách nhiệm của người dân. Tích cực huy động các nguồn lực xã hội hóa đầu tư trong lĩnh vực kinh tế. Thực hiện các dự án vốn phát triển chính thức (ODA) hiệu quả.

Hai là, tạo lập môi trường ổn định, đẩy mạnh cải cách hành chính công, tạo hành lang pháp lý để phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng - an ninh; có chính sách điều tiết nền kinh tế phù hợp, kịp thời.

Có thể thấy, các doanh nghiệp và toàn bộ nền kinh tế chỉ có thể hoạt động tốt khi tạo lập được môi trường thuận lợi. Do đó, ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình cần thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm của mình trong việc xây dựng và bảo đảm môi trường thuận lợi, phù hợp với sự phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Theo đó, cần chú trọng: 1) Xây dựng môi trường chính trị ổn định, phát huy tính sáng tạo của các thành phần kinh tế, các chủ thể kinh doanh và quần chúng nhân dân; 2) Xây dựng và hoàn thiện kết cấu hạ tầng cho kinh tế vận động và phát triển thuận lợi; 3) xây dựng môi trường văn hóa phát triển phù hợp với nền kinh tế thị trường; 4) Bảo đảm an ninh, trật tự kỷ cương theo quy định của pháp luật...

Tăng cường hoạt động điều tiết nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, tuân thủ và vận dụng các quy luật khách quan của thị trường. Theo đó, vừa phát huy mặt tích cực, hạn chế mặt tiêu cực, vừa điều tiết sự hoạt động của thị trường theo định hướng của Nhà nước, đảm bảo cho kinh tế phát triển ổn định, công bằng và hiệu quả. Thông qua các chính sách, công cụ như: Tài chính, tiền tệ, thuế, tín dụng và các nguồn lực khác để điều tiết nền kinh tế thị trường.

Ba là, thể hiện vai trò “đầu tàu” trong việc ban hành cơ chế, chính sách tiếp tục cơ cấu lại các ngành kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng theo hướng tăng tỷ trọng dịch vụ, công nghiệp xây dựng.

Để làm tốt vai trò “đầu tàu” trong hoạt động quản lý nhà nước về kinh tế, ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình cần bám sát mục tiêu phát triển nền kinh tế “lành mạnh” để giải quyết những vấn đề phát sinh, hoặc những yếu tố tiêu cực nảy sinh trong quá trình vận hành nền kinh tế có thể làm cản trở, giảm tính hiệu quả và ổn định của nền kinh tế nếu như không có sự can thiệp, điều chỉnh kịp thời. Cải thiện mạnh mẽ môi trường kinh doanh, tạo thuận lợi cho các thành phần kinh tế phát triển, chú trọng phát triển kinh tế tư nhân; đẩy mạnh áp dụng khoa học kỹ thuật đặc biệt là công nghệ nhằm tăng năng suất, chất lượng sản phẩm nhằm tăng sức cạnh tranh.

Bốn là, tiếp tục tổ chức, thực hiện các đột phá chiến lược, đẩy mạnh thu hút đầu tư. Khai thác, huy động và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực phát triển kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội theo hướng đồng bộ, hiện đại.

Phổ biến kịp thời chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về phát triển kinh tế để từ đó tháo gỡ khó khăn, vướng mắc và có những điều chỉnh phù hợp nhằm phát triển những lĩnh vực kinh tế trọng điểm. Đặc biệt, ưu tiên nguồn vốn cho các dự án trọng điểm, đẩy mạnh thu hút đầu tư và phát triển kết cấu hạ tầng.

Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế đúng hướng; tăng cường quản lý thu ngân sách, thu hút vốn đầu tư; tiếp tục triển khai có hiệu quả các Chương trình mục tiêu quốc gia. Xây dựng chính sách tác động phù hợp trong bố trí nguồn vốn để hoàn thành và đẩy nhanh tiến độ thực hiện các dự án trọng điểm, quan trọng; tập trung chỉ đạo công tác quyết toán vốn đầu tư đối với các dự án đã hoàn thành. Tăng cường công tác giám sát, đánh giá tiến độ đầu tư, giải ngân, bảo đảm thực hiện dự án đúng tiến độ, hạn chế

thấp nhất việc chuyển nguồn vốn đầu tư quá hạn theo quy định.

Tiếp tục thu hút đầu tư, khai thác và sử dụng hiệu quả các nguồn lực tham gia xây dựng kết cấu hạ tầng và các nhà đầu tư vào sản xuất kinh doanh khu, cụm công nghiệp. Tạo điều kiện thực hiện dự án nhà máy sản xuất các loại vi mạch điện tử nguồn vốn đầu tư gián tiếp nước ngoài (FPI) tại các khu công nghiệp, dự án trọng điểm như: Khu công nghiệp bờ trái sông Đà; dự án Khu đô thị Phú Hưng Khang; dự án đầu tư xây dựng hệ thống cấp nước Xuân Mai - Hòa Bình, công trình thu trạm bơm nước thô, tuyến ống nước thô nhà máy bể chứa nước trung gian và tuyến ống nước truyền tải nước sạch; dự án nhà máy xử lý rác Bắc Việt...

Thực hiện thu hút đầu tư góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế, ưu tiên các loại hình dịch vụ thương mại, du lịch, viễn thông, mở rộng các tuyến vận tải...Thực hiện xã hội hóa, chuyển đổi mô hình quản lý các chợ trên địa bàn. Thực hiện Đề án phát triển du lịch thành phố Hòa Bình; xây dựng các khu, điểm, làng du lịch gắn với bản sắc văn hóa dân tộc (bản Dao phường Thống Nhất, bản Mường Bích Trụ xã Hòa Bình...).

Năm là, nghiên cứu, xây dựng chính sách đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu.

Phối hợp xây dựng cơ chế, chính sách tạo đột phá để thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao vào làm việc trong hệ thống chính trị và các ngành mũi nhọn của thành phố; nâng cao hiệu quả đào tạo cán bộ, công chức, viên chức nhất là đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trong nguồn quy hoạch và những vị trí việc làm tham mưu chuyên sâu mang tầm chiến lược. Thực hiện thi tuyển chức danh lãnh đạo quản lý cấp phòng.

Xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao, có đủ năng lực nghiên cứu, đề xuất, xây dựng, hoạch định chủ trương, cơ chế, chính sách, xử lý giải quyết công việc thực tế. Nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức có trình độ chuyên môn đáp ứng tiêu chuẩn theo quy định; phù hợp với cơ cấu ngạch công chức, chức danh nghề nghiệp phù hợp và vị trí việc làm. Tiếp tục thực hiện tinh giản biên chế, cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

Sáu là, tăng cường định hướng, hướng dẫn; đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm.

Trong nền kinh tế thị trường có sự quản lý của Nhà nước định hướng xã hội chủ nghĩa, việc quản lý nước về kinh tế có vai trò như “xương sống” để kịp thời điều chỉnh, can thiệp. Hoạt động này được thực hiện thông qua cách thức và phương pháp theo quy định, quy tắc của thị trường. Trên thực tế, cách thức tác động, điều chỉnh cần mềm dẻo, vừa đảm bảo tính tự chủ của các chủ thể kinh tế, vừa thực hiện được mục tiêu chung. Bám sát chương trình định hướng thanh tra quản lý nhà nước về kinh tế, chỉ đạo sát sao công tác thanh tra việc thực hiện các chương trình, dự án, kế hoạch được giao, đặc biệt là các dự án trọng điểm.

Đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm soát, xử lý vi phạm nhằm thiết lập trật tự, kỷ cương trong hoạt động kinh tế. Trên cơ sở đó, kịp thời phát hiện và ngăn ngừa các hiện tượng vi phạm pháp luật, sai phạm về chính sách nhằm bảo vệ tài sản quốc gia và lợi ích của nhân dân, góp phần tăng trưởng kinh tế và từng bước thực hiện công bằng xã hội./.

Tài liệu tham khảo

- (1) Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, Báo cáo tình hình và kết quả thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 2021, nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm năm 2022, tháng 12/2022.
- (2) Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, Báo cáo tình hình và kết quả thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 2022, nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm năm 2023, tháng 12/2022.
- (3) Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, Báo cáo tình hình và kết quả thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 2023, nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm năm 2024, tháng 12/2023.
- (4) Ủy ban nhân dân thành phố Hòa Bình, Tình hình thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội 6 tháng đầu năm, nhiệm vụ, giải pháp 6 tháng cuối 2024, tháng 6/2024.